

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ МАТЕМАТИКИ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Кафедра диференціальних рівнянь та математичної фізики**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан ФМЦТ

_____ /Повідайчик М.М./

« _____ » _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РІВНЯННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ ФІЗИКИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалавр)
Галузь знань	12 Інформаційні технології
Спеціальність	124 Системний аналіз
Освітня програма	Системний аналіз
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Рівняння математичної фізики**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **12 Інформаційні технології** спеціальності **124 Системний аналіз** освітньої програми «**Системний аналіз**».

Розробник:

Маринець В.В., доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач кафедри диференціальних рівнянь та математичної фізики

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри ***диференціальних рівнянь та математичної фізики***

протокол № від 25 червня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ Маринець В.В.

Схвалено науково-методичною комісією ФМЦТ

протокол № 8 від 3 липня 2020 р.

Голова науково-методичної комісії _____ Мулеса О.Ю.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	4-й	–
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5	7-й	–
	Лекції:	
	36 год.	–
	Практичні (семінарські):	
	32 год.	–
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	–	–
Форма підсумкового контролю: комбінована	Самостійна робота:	
	82 год.	–

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Рівняння математичної фізики**» є формування системи знань, умінь і навиків для успішного їх використання в майбутній практично-науковій професійній діяльності, зокрема: вміння складати математичні моделі процесів різної природи у вигляді диференціальних рівнянь в частинних похідних 2-го порядку; вміння розв'язувати та досліджувати одержані математичні моделі (задачі Коші, Гурса, мішані та крайові задачі), давати аналіз одержаних результатів та їх фізичну інтерпретацію; формування навиків самостійної роботи з науковою літературою, вивчення методів дослідження і розв'язання прикладних задач.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувача вищої освіти таких компетентностей:

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (**ЗК01**);

знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (**ЗК04**);

здатність генерувати нові ідеї (креативність) (**ЗК11**);

здатність будувати математично коректні моделі статичних та динамічних процесів і систем із зосередженими та розподіленими параметрами із врахуванням невизначеності зовнішніх та внутрішніх факторів (**ФК03**);

здатність до комп'ютерної реалізації математичних моделей реальних систем і процесів; проектувати, застосовувати і супроводжувати програмні засоби моделювання, прийняття рішень, оптимізації, обробки інформації, інтелектуального аналізу даних (**ФК06**);

здатність працювати з математикою у міждисциплінарному контексті (**ФК12**).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Рівняння математичної фізики**» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми:

ОК 5 Математичний аналіз

ОК 6 Алгебра і геометрія

ОК 7 Диференціальні рівняння

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Системний аналіз**», вивчення навчальної дисципліни повинне забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати та вміти застосовувати базові методи якісного аналізу та інтегрування звичайних диференціальних рівнянь і систем, диференціальних рівнянь в частинних похідних, в тому числі рівнянь математичної фізики.	ПР04
Оволодіння належними робочими навичками працювати самостійно (кваліфікаційна робота), або в групі (лабораторні роботи), уміння отримати результат у рамках обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність.	ПР18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Рівняння математичної фізики**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знання. Володіння основною термінологією теорії диференціальних рівнянь в частинних похідних (ДРЧП), принципами та методами їх розв'язання: класифікація ДРЧП другого порядку, їх канонічні форми та способи інтегрування; фізичні процеси, які приводять до ДРЧП; методи побудови розв'язків задач Коші, мішаних та крайових задач для ДРЧП та їх обґрунтування.	ПР04
Розуміння. Здатність математично описувати процеси різної природи та розв'язувати відповідні математичні моделі і давати аналіз одержаних результатів.	ПР04
Застосування. Уміння: а) використовувати вивчений матеріал для побудови розв'язків деяких класів лінійних ДРЧП другого порядку методом характеристик; знаходження розв'язків задач Коші, мішаних та крайових задач для ДРЧП та їх обґрунтування; б) самостійно розв'язувати задачі теорії диференціальних рівнянь із частинними похідними у рамках обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність.	ПР04 ПР18
Аналіз. Здатність: а) до виділення окремих змістових розділів теорії диференціальних рівнянь із частинними похідними, виявлення взаємозв'язку між ними, осмислення структурних принципів теорії диференціальних рівнянь із частинними похідними; б) бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, бачити різницю між теоретичним прогнозом і отриманими на практиці результатами у рамках обмеженого часу.	ПР04 ПР18
Оцінка. Уміння оцінювати значення вивченого матеріалу для розв'язування конкретних задач теорії диференціальних рівнянь із частинними похідними, засновувати свої судження й	ПР18

умовиводи на чітких критеріях, узгоджених із теоретичними висновками.	
Синтез. Уміння комбінувати базові принципи й методи теорії диференціальних рівнянь із частинними похідними, щоб обрати найоптимальніший шлях розв'язання задач Гурса, Коші, мішаних та крайових задач.	ПР04

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- індивідуальні завдання;
- письмові самостійні роботи;
- модульні контрольні роботи;
- залік;

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: перевірка індивідуальних завдань, аудиторні самостійні роботи.

Форми модульного контролю: письмові контрольні роботи.

Форми підсумкового семестрового контролю: залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T1-5	T6-10	T11-15	60	100
10	10	20		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота		Модульна контрольна робота	Сума
T1-7	T8-18	60	100
20	20		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Індивідуальні завдання	3	30	2	30
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	60	1	60
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота містить не більше 3 завдань, що відносяться до тем відповідного модуля, серед яких не більше 1 теоретичного характеру, інші – розрахункові. Завдання теоретичного характеру оцінюється в межах 18-20 балів в залежності від його складності. Розрахункові завдання, рівні за ступенем складності, оцінюються однаковою кількістю балів в межах від 20 до 22 в залежності від кількості балів за теоретичне питання. Завдання різної складності оцінюються в межах 18-22 балів.

Максимальну оцінку з модульної контрольної роботи (60 балів) отримує здобувач, котрий безпомилково виконав до кінця усі без винятку завдання. У випадку наявності допущених помилок або незавершеності виконання завдань ставиться нижча оцінка відповідно до відсотка виконання завдання з урахуванням суттєвості допущених помилок.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

— «**A**» («зараховано», 90 та вище балів) заслуговує здобувач, котрий виявив всебічне і глибоке знання програмового матеріалу, вміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїв основну та ознайомився з додатковою літературою, розуміє взаємозв'язок головних понять дисципліни та їх значення для майбутньої професії;

— «**B**» («зараховано», 82-89 балів) заслуговує здобувач, котрий виявив повне знання програмового матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, виявив систе-

матичний характер знань з дисципліни і здатний до самостійного доповнення, але під час відповіді допустив деякі неточності;

— «**C**» («зараховано», 74-81 бал) заслуговує здобувач, котрий виявив не цілком повне знання програмового матеріалу, не завжди успішно виконує передбачені програмою завдання, частково засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, виявив не систематичний характер знань з дисципліни, не завжди здатний до їх самостійного доповнення і під час відповіді допускає деякі неточності;

— «**D**» («зараховано», 64-73 бали) заслуговує здобувач, котрий виявив знання основного програмового матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий з основною рекомендованою літературою. Як правило, оцінка «**D**» виставляється студентам, котрі допустили помилки у відповіді на іспиті та при виконанні екзаменаційних завдань, але володіють необхідними знаннями для їх усунення за допомоги викладача;

— «**E**» («зараховано», 60-63 бали) заслуговує здобувач, котрий виявив часткове знання основного програмового матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, не завжди вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий лише частково з основною рекомендованою літературою. Як правило, оцінка «**E**» виставляється студентам, котрі допустили грубі помилки у відповіді на іспиті та при виконанні екзаменаційних завдань, але частково володіють необхідними знаннями для їх усунення за допомоги викладача;

— «**FX**» («незараховано», 35-59 балів) виставляється здобувачеві, котрий виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

— «**F**» («незараховано», 0-34 балів) виставляється здобувачеві, коли протягом семестру він допустив грубі помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

При виставленні оцінки можуть враховуватися результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Залік виставляється (без складання) у випадку набору кількості балів, що відповідає мінімальній оцінці «зараховано» (**E**).

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

- Тема 1.** Вступ. Основні поняття та визначення теорії ДРЧП.
- Тема 2.** Квазілінійні ДРЧП другого порядку з двома незалежними змінними, їх класифікація та зведення до канонічного вигляду.
- Тема 3.** Канонічні форми лінійних ДРЧП зі сталими коефіцієнтами.
- Тема 4.** Класифікація ДРЧП другого порядку з багатьма незалежними змінними.
- Тема 5.** Інтегровні типи ДРЧП другого порядку. Метод характеристик.
- Тема 6.** Фізичні процеси, що приводять до ДРЧП гіперболічного типу. Рівняння коливань струни. Математичні моделі в необмежених областях.
- Тема 7.** Вільні коливання нескінченної струни. Метод поширення хвиль (метод характеристик). Фізична інтерпретація розв'язку задачі Коші для рівняння вільних коливань струни.
- Тема 8.** Вимушені коливання нескінченної струни. Принцип Дюгамеля.
- Тема 9.** Задачі Коші для хвильового рівняння в просторі і на площині. Формули Кірхгофа та Пуассона.
- Тема 10.** Єдиність розв'язку задачі Коші для хвильового рівняння. Коректність постановки задачі Коші.
- Тема 11.** Постановка мішаних задач для хвильових рівнянь. Мішані задачі для напівобмеженої струни: метод характеристик, метод відбиттів.
- Тема 12.** Метод відокремлення змінних для рівняння вільних коливань струни. Обґрунтування методу Фур'є. Фізична інтерпретація розв'язку мішаної задачі.
- Тема 13.** Вимушені коливання скінченної струни. Метод відокремлення змінних.
- Тема 14.** Загальна мішана задача для рівняння коливань струни. Мішана задача зі стаціонарними неоднорідностями.
- Тема 15.** Коливання прямокутної мембрани. Єдиність розв'язку мішаної задачі для хвильового рівняння. Коректність постановки мішаних задач.

Модуль 2

- Тема 1.** Фізичні процеси, які приводять до рівнянь параболічного типу. Рівняння теплопровідності. Рівняння дифузії.
- Тема 2.** Принцип максимуму для розв'язків неоднорідного рівняння теплопровідності та наслідки з нього.
- Тема 3.** Постановка мішаних задач для рівняння теплопровідності. Єдиність розв'язку мішаних задач.
- Тема 4.** Інтегрування першої мішаної задачі для рівняння теплопровідності. Метод Фур'є.
- Тема 5.** Процеси дифузії та поширення тепла в необмежених областях. Постановка задачі Коші та єдиність її розв'язку.

- Тема 6.** Існування розв'язку задачі Коші для рівняння теплопровідності. Неперервна залежність розв'язку задачі Коші від початкової температури та інтенсивності джерел тепла.
- Тема 7.** Поширення тепла в напівобмеженому стержні з теплоізолюваною бічною поверхнею.
- Тема 8.** Фізичні процеси, які приводять до рівнянь еліптичного типу. Постановка крайових задач.
- Тема 9.** Оператор Лапласа в полярній, циліндричній та сферичній системах координат. Фундаментальний розв'язок рівняння Лапласа.
- Тема 10.** Принцип мінімакса для гармонічних функцій та наслідки з нього. Теореми про єдиність і неперервну залежність від крайової умови розв'язку задачі Діріхле.
- Тема 11.** Крайові задачі для рівнянь Лапласа та Пуассона в прямокутних областях. Метод відокремлення змінних.
- Тема 12.** Існування розв'язку задачі Діріхле для круга. Метод Фур'є та його обґрунтування. Інтеграл Пуассона.
- Тема 13.** Формули Гріна та наслідки з них.
- Тема 14.** Основна формула теорії гармонічних функцій та наслідки з неї. Теорема про середнє значення для гармонічних функцій.
- Тема 15.** Теореми Гарнака про послідовності гармонічних функцій. Теорема Ліувілля.
- Тема 16.** Функція Гріна оператора Лапласа та її властивості. Подання розв'язку задачі Діріхле за допомогою функції Гріна.
- Тема 17.** Інтегрування задачі Діріхле для кулі. Формула Пуассона та наслідки з неї.
- Тема 18.** Розв'язки внутрішньої та зовнішньої задач Неймана для сфери. Теорема про єдиність розв'язку зовнішньої задачі Неймана.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
7-й семестр						
Модуль 1						
1. Вступ. Основні поняття та означення теорії ДРЧП. короткі відомості з історії ДРЧП.		1				1

2. Квазілінійні ДРЧП другого порядку з двома незалежними змінними, їх класифікація та зведення до канонічного вигляду. Канонічні форми лінійних ДРЧП зі сталими коефіцієнтами.		2	3			2
3. Класифікація ДРЧП другого порядку з багатьма незалежними змінними.		1	1			4
4. Інтегровні типи ДРЧП другого порядку. Метод характеристик.			1			3
5. Фізичні процеси , що приводять до ДРЧП гіперболічного типу. Рівняння коливань струни, мембрани, поширення звукових хвиль. Математичні моделі в необмежених областях.		1				4
6. Вільні коливання нескінченної струни. Метод поширення хвиль (метод характеристик). Фізична інтерпретація розв'язку задачі Коші для рівняння вільних коливань струни.		2	1,5			2
7. Вимушені коливання нескінченної струни. Принцип Дюгамеля.		1	1			4
8. Задачі Коші для хвильового рівняння в просторі й на площині. Формули Кірхгофа та Пуассона. Принцип Гюйгенса.		2	1			5,5
9. Єдиність розв'язку задачі Коші для хвильового рівняння. Коректність постановки задачі Коші.		1				2
10. Постановка мішаних задач для хвильових рівнянь. Мішані задачі для напівобмеженої струни: метод характеристик, метод відбиттів.		1,5	1			2
11. Метод відокремлення змінних для рівняння вільних коливань струни. Обґрунтування методу Фур'є. Фізична інтерпретація розв'язку мішаної задачі.		2	1,5			2
12. Загальна мішана задача для рівняння коливань струни. Мішана задача зі стаціонарними неоднорідностями.		2	1			5
15. Коливання прямокутної мембра-		2	2			4

ни. Єдиність розв'язку мішаної задачі для хвильового рівняння. Коректність постановки мішаних задач.						
Модульна контрольна робота			2			
Разом за модуль		18,5	14			40,5
Модуль 2						
1. Фізичні процеси, які приводять до рівнянь параболічного типу. Рівняння теплопровідності. Рівняння дифузії.		1				1,5
2. Принцип максимуму для розв'язків неоднорідного рівняння теплопровідності та наслідки з нього. Постановка мішаних задач для рівняння теплопровідності. Єдиність розв'язку мішаних задач.		1				4
3. Інтегрування першої мішаної задачі для рівняння теплопровідності. Метод Фур'є.		1	6			6
4. Процеси дифузії та поширення тепла в необмежених областях. Постановка задачі Коші та єдиність її розв'язку.		1,5				2
5. Існування розв'язку задачі Коші для рівняння теплопровідності. Неперервна залежність розв'язку задачі Коші від початкової температури та інтенсивності джерел тепла. Поширення тепла в напівобмеженому стержні з теплоізолюваною бічною поверхнею.		2	3			4
6. Фізичні процеси, які приводять до рівнянь еліптичного типу. Постановка крайових задач. Фундаментальний розв'язок рівняння Лапласа.		2				2
7. Принцип мінімакса для гармонічних функцій та наслідки з нього. Теореми про єдиність і неперервну залежність від крайової умови розв'язку задачі Діріхле.		1				2
8. Існування розв'язку задачі Діріхле для круга. Метод Фур'є та		3	6			9

його обґрунтування. Інтеграл Пуассона. Формули Гріна та наслідки з них.					
9. Основна формула теорії гармонічних функцій та наслідки з неї. Теорема про середнє значення для гармонічних функцій.		1			2
10. Теорема Гарнака про послідовності гармонічних функцій. Теорема Ліувілля.		1			2
11. Функція Гріна оператора Лапласа та її властивості. Подання розв'язку задачі Діріхле за допомогою функції Гріна. Інтегрування задачі Діріхле для кулі. Формула Пуассона та наслідки з неї.		2	2		3
12. Розв'язки внутрішньої та зовнішньої задач Неймана для сфери. Теорема про єдиність розв'язку зовнішньої задачі Неймана.		1	1		2
Модульна контрольна робота			2		
Разом за модуль		17,5	18		41,5
Разом за семестр		36	32		82

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Квазілінійні ДРЧП другого порядку з двома незалежними змінними, їх класифікація та зведення до канонічного вигляду. Канонічні форми лінійних ДРЧП другого порядку з двома незалежними змінними зі сталими коефіцієнтами.	3
2	Класифікація ДРЧП другого порядку з багатьма незалежними змінними.	1
3	Інтегровні типи ДРЧП другого порядку з двома незалежними змінними. Метод характеристик.	1
4	Вільні коливання нескінченної струни. Метод поширення хвиль (метод характеристик). Фізична інтерпретація розв'язку задачі Коші для рівняння вільних коливань струни. Формули Кірхгофа та Пуассона.	3,5
5	Мішані задачі для напівобмеженої струни: метод характеристик, метод відбиттів.	1
6	Мішані задачі для рівняння коливань струни. Метод відокремлення змінних (метод Фур'є).	2,5

7	Мішані задачі для рівняння коливань прямокутної мембрани. Метод відокремлення змінних.	2
8	Мішані задачі для рівнянь параболічного типу. Метод Фур'є.	6
9	Задачі Коші для рівняння теплопровідності.	2
10	Поширення тепла в напівобмеженому стержні з теплоізолюваною бічною поверхнею.	1
11	Крайові задачі для рівнянь Лапласа і Пуассона в прямокутних областях. Метод відокремлення змінних	3
12	Крайові задачі для рівнянь Лапласа і Пуассона в кругових областях. Метод Фур'є	3
13	Функція Гріна оператора Лапласа та її застосування. Задачі Діріхле та Неймана у випадку кулі.	3
Разом		32

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Робота над теоретичною частиною дисципліни	35
2	Виконання індивідуальних завдань	35
3	Підготовка до заліку	12
Разом		82

6.5. Індивідуальні завдання

Зразок варіанту індивідуального завдання №1 (до модулю 1):

Визначити тип та звести до канонічного вигляду ДРЧП другого порядку:

- $u_{yy} + 4e^{2y}u_{xy} + u_y - u_x(x, y) - e^x = 0.$
- $u_{xx} + 2xu_{xy} + x^2u_{yy} + xu_x + yu_y(x, y) = \sqrt{x^2 + y^2}.$
- $\sin^2 y \cdot u_{xx} + e^{2x}u_{yy} + 3u_x - 5u(x, y) = 0.$
- $u_{xx} + 6u_{xy} + 9u_{yy} - 5u_y + u_x(x, y) = 0.$
- $u_{xx} + 2u_{xy} + 2u_{yy} - 5u_y + u_x(x, y) = 0.$

Зразок варіанту індивідуального завдання №2 (до модулю 1):

- Зінтегрувати ДРЧП: $x^3u_{xx} + 2x^2u_x - 2xu(x, y) = 0.$
- Знайти розв'язок задачі Коші: $u_{xy} + u_{xx} = 12;$ $u(1, y) = 0,$ $u_x(1, y) = 0.$
- Знайти закон вільних коливань однорідної нескінченної струни (записати формули, які описують профіль струни при $t > 0$ і закон руху точок струни з різними абсцисами, якщо початкова швидкість точок струни рівна нулеві, а початкове відхилення описується функцією

$$\varphi(x) = \begin{cases} 0, & |x| > 4, \\ 8 - 2x, & 0 < x \leq 4, \\ 8 + 2x, & -4 \leq x \leq 0. \end{cases}$$

Зразок варіанту індивідуального завдання №3 (до модулю 1):

1. Накреслити профіль однорідної ($a = 1$) напівобмеженої струни з вільним кінцем при $t = 1, 2, 3, 4$, якщо коливання відбуваються тільки за рахунок початкової швидкості її точок, яка відмінна від нуля тільки на проміжку $[3; 5]$, де набуває значення $Q = \text{const}$.
2. Дати фізичну інтерпретацію поставленої мішаної задачі та знайти її розв'язок:

$$\begin{aligned} u_{tt} &= 16u_{xx} + e^{-t} \sin \frac{7\pi}{10} x, & t > 0, & x \in (0; 5), \\ u(0, x) &= 0, & u_t(0, x) &= 0, & x \in [0; 5], \\ u(t, 0) &= 0, & u_x(t, 5) &= 0, & t \geq 0. \end{aligned}$$

3. Нехтуючи реакцією навколишнього середовища, визначити поперечні коливання прямокутної мембрани $x \in [0; b]$, $y \in [0; c]$ з нерухомо закріпленим краєм, якщо коливання викликані неперервно розподіленою по мембрані поперечною силою з густиною $f(t, x, y) = e^{-t} x(x - b) \sin \frac{2\pi}{c} y$.

Зразок варіанту індивідуального завдання №4 (до модулю 2):

1. В однорідному ізотропному стержні довжини l обидва кінці та бічна поверхня теплоізолювані, а початкова температура стержня стала й рівна U_0 . Теплообмін вільний. Знайти розподіл температури в стержні при $t > 0$.
2. Зінтегрувати мішані задачі та дати їх фізичну інтерпретацію:
  - а) $u_t = 0,25u_{xx} + 2 \sin t \cos 6\pi x$, $t > 0$, $x \in (0; 2)$,

$$\begin{aligned} u(0, x) &= 0, & x \in [0; 2], \\ u_x(t, 0) &= 0, & u_x(t, 2) = 0, & t \geq 0. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{б) } u_t &= a^2 \Delta u + trR^{-2}, & 0 < t < T, & 0 < r < R & (r^2 = x^2 + y^2 + z^2); \\ u(0, r) &= 0, & 0 \leq r \leq R; \\ u(t, R) &= 0,5t^2, & 0 \leq t < T. \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{в) } u_t &= 0,25u_{xx}, & t > 0, & x > 0, \\ u(0, x) &= e^{-x^2} - 1, & x \geq 0, \\ u(t, 0) &= 0, & t \geq 0. \end{aligned}$$

Зразок варіанту індивідуального завдання №5 (до модулю 2):

1. Визначити прогин мембрани, яка має форму півкруга радіуса a , якщо прямолінійний край мембрани нерухомо закріплений, а на дузі задане відхилення $A \sin 4\varphi$, де $A = \text{const}$.
2. Зінтегрувати крайові задачі та дати їх фізичну інтерпретацію:

а) $\Delta u(x, y) = 0, \quad x > 0, \quad 0 < y < b,$

$$u_y(x, 0) = 0, \quad u(x, b) = 0, \quad x \geq 0;$$

$$u(0, y) = A(y^2 - b^2), \quad \lim_{x \rightarrow \infty} u(x, y) = 0, \quad 0 \leq y \leq b.$$

б) $\Delta u(\rho, \varphi) = 12\rho^2 \cos 2\varphi, \quad a < \rho < b, \quad 0 \leq \varphi < 2\pi;$

$$u(a, \varphi) = 0, \quad u_\rho(b, \varphi) = 0, \quad 0 \leq \varphi < 2\pi.$$

Варіанти індивідуальних завдань подані в навчальних посібниках, вказаних у списку основної літератури: [2] (№1-3), [3] (№4-5) і [6] (№1-5).

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Кошляков Н.С., Глинер Э.Б., Смирнов М.М. Уравнения в частных производных математической физики. – М.: Высшая школа, 1970. – 712 с.
2. Маринець В.В., Рего В.Л. Рівняння математичної фізики (методична розробка з практичних занять), ч. I. – Ужгород: Говерла, 2006. – 96 с.
3. Маринець В.В., Рего В.Л. Рівняння математичної фізики (методична розробка з практичних занять), ч. II. – Ужгород: Говерла, 2009. – 92 с.
4. Маринець В.В., Пагіря М.М., Рего В.Л. Рівняння математичної фізики (методична розробка з практичних занять для студентів IV та V курсів заочного відділення математичного факультету). – Ужгород: УжНУ, 2001. – 82 с.
5. Перестюк М.О., Маринець В.В. Теорія рівнянь математичної фізики. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2017. – 520 с.
6. Перестюк М.О., Маринець В.В., Рего В.Л. Збірник задач з математичної фізики. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2012. – 245 с.
7. Петровский И.Г. Лекции об уравнениях с частными производными. – М.: Физматгиз, 1961. – 400 с.
8. Смирнов М.М. Задачи по уравнениям математической физики. – М.: Наука, 1975. – 128 с.
9. Тихонов А.Н., Самарский А.А. Уравнения математической физики. – М.: Наука, 1977. – 724 с.

Допоміжна література

1. Бицадзе А.В., Калиниченко Б.Ф. Сборник задач по уравнениям математической физики. – М.: Наука, 1985. – 310 с.

2. *Будак Б.М., Самарский А.А., Тихонов А.Н.* Сборник задач по математической физике. – М.: Физматлит, 2003. – 688 с.
3. *Перестюк М.О., Маринець В.В.* Теорія рівнянь математичної фізики. – К.: Либідь, 2006. – 424 с.
4. *Комеч А.И.* Практическое решение уравнений математической физики. – М.: МГУ, 1986. – 160 с.
5. *Смирнов М.М.* Дифференциальные уравнения в частных производных второго порядка. – М.: Наука, 1964. – 208 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <https://dspace.uzhnu.edu.ua> (репозитарій Ужгородського Національного університету)

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н. р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____ Маринець В.В.
(підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н. р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н. р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н. р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище, ініціали)